

Bijzondere voorwaarden Aansprakelijkheid Bedrijf/Beroep

Versie AB2005

Deze Bijzondere Voorwaarden vormen één geheel met de Algemene Voorwaarden en de Algemene Begripsomschrijvingen. Veel verzekeringsbegrippen lichten wij toe in de Algemene Begripsomschrijvingen. Een aantal aanvullende begrippen leggen wij in het eerste artikel van deze verzekering uit.

Inhoud

Algemeen

- Artikel 1 Aanvullende begripsomschrijvingen
Artikel 2 Verzekeringsgebied

Dekking

- Artikel 3 Dekking
Artikel 4 Verzekerd bedrag
Artikel 5 Wettelijke rente
Artikel 6 Voorrisico
Artikel 7 Namelding
Artikel 8 Samenloop van verzekeringen
Artikel 9 Uitsluitingen en bijzondere insluitingen

Schade

- Artikel 10 Schadevaststelling en regeling van schade

Rubriek I Algemene aansprakelijkheid

- Artikel 11 Dekking
Artikel 12 Uitsluitingen en bijzondere insluitingen

Rubriek II Werkgeversaansprakelijkheid

- Artikel 13 Aanvullende begripsomschrijvingen
Artikel 14 Dekking
Artikel 15 Eigen risico

Rubriek III Productenaansprakelijkheid

- Artikel 16 Dekking
Artikel 17 Uitsluitingen

Rubriek IV Aansprakelijkheid Milieuaantasting

- Artikel 18 Dekking
Artikel 19 Schade
Artikel 20 Uitsluitingen

Overige bepalingen

- Artikel 21 Wijziging van het risico

Clausules

Algemeen

Artikel 1 Aanvullende begripsomschrijvingen

In deze Bijzondere Voorwaarden verstaan wij onder:

1. Verzekerden

- De verzekeringnemer in de op het polisblad omschreven hoedanigheid;
- Zijn firmanten, vennoten, bestuurders en commissarissen als zodanig handelend;
- Zijn ondergeschikten, familieleden en huisgenoten ten aanzien van werkzaamheden die ten behoeve van de verzekeringnemer in zijn verzekerde hoedanigheid worden verricht;
- De waarnemer van verzekeringnemer voor zover deze werkzaamheden verricht binnen de verzekerde hoedanigheid;
- Zijn personeelsvereniging en pensioenfonds.

2. Aanspraak

Een vordering tot vergoeding van schade voortvloeiend

uit een handelen of nalaten ingesteld tegen verzekerde(n). Aanspraken, al dan niet tegen meer verzekerden ingesteld, die verband houden met of voortvloeien uit hetzelfde handelen of nalaten, uit een voortdurend handelen of nalaten, of uit een opeenvolgend handelen of nalaten met dezelfde oorzaak, worden als één aanspraak beschouwd en worden geacht bij ons te zijn aangemeld op het moment waarop de eerste aanspraak is aangemeld.

3. Omstandigheid

Een of meer feiten, die voortvloeien uit of verband houden met een bepaald aan verzekerde(n) toerekenbaar handelen of nalaten, waarvan in redelijkheid kan worden aangenomen dat deze zullen leiden tot een aanspraak.

4. Derden

Iedereen met uitzondering van de aansprakelijk gestelde verzekerde.

5. Schade

Schade aan personen en schade aan zaken.:

- Onder schade aan personen wordt verstaan: letsel of aantasting van de gezondheid van personen, al dan niet de dood ten gevolge hebbend, met inbegrip van de daaruit voortvloeiende schade. Onder schade aan personen wordt niet verstaan de door potentiële benadeelden gemaakte kosten van maatregelen die strekken tot voorkoming van schade als bedoeld in artikel 6:96 BW en vergelijkbare wettelijke bepalingen, daaronder begrepen de daaruit voortvloeiende schade.
- Onder schade aan zaken wordt verstaan: Beschadiging, vernietiging of verloren gaan van zaken van anderen dan de verzekeringnemer met inbegrip van de daaruit voortvloeiende schade. Onder schade aan zaken wordt niet verstaan de door potentiële benadeelden gemaakte kosten van maatregelen die strekken tot voorkoming van schade als bedoeld in artikel 6:96 BW en vergelijkbare wettelijke bepalingen, daaronder begrepen de daaruit voortvloeiende schade.

6. Handelen of nalaten

Een gedraging van een verzekerde waaruit een aanspraak voortvloeit. Met een handelen of nalaten van verzekerde wordt gelijkgesteld een schadeval dat uitsluitend vanwege een aan verzekerde(n) toebehorende hoedanigheid krachtens de wet of de in het verkeer geldende opvattingen voor rekening van verzekerde(n) komt.

7. Geldigheidsduur

De periode vanaf de ingangsdatum van de verzekering tot het einde van de verzekering.

8. Verzekeringsjaar

Een periode van 12 maanden vanaf de premieervaldag en elke aansluitende periode van gelijke duur. Indien de periode vanaf de ingangsdatum van de verzekering tot de premieervaldag of vanaf de premieervaldag tot de beëindigingsdatum korter is dan 12 maanden wordt een dergelijke periode ook als een verzekeringsjaar beschouwd. Bij een geldigheidsduur korter dan 12 maanden is het verzekeringsjaar gelijk aan de geldigheidsduur;

9. Milieuaantasting

De uitstoot, lozing, doorsijpeling, loslating of

ontsnapping van enige vloeibare, vaste of gasvormige stof voor zover die een prikkelende of een besmetting of bederf veroorzakende of een verontreinigende werking heeft in of op de bodem, de lucht, het oppervlaktewater of enig(e) al dan niet ondergronds(e) water(gang).

10. Bereddingskosten

Kosten, verbonden aan maatregelen, die tijdens de geldigheidsduur van de verzekering door of vanwege een verzekerde worden getroffen en redelijkerwijs geboden zijn om het onmiddellijk dreigende gevaar van schade af te wenden of te beperken, voor welke schade -indien gevallen- een verzekerde aansprakelijk zou zijn en deze verzekering dekking biedt.

Artikel 2 Verzekeringsgebied

1. Algemeen

De verzekering is van kracht waar ook ter wereld. De verzekering geeft echter geen dekking voor:

- a. aanspraken voor schade door zaken die geëxporteerd zijn naar de Verenigde Staten van Noord-Amerika en Canada;
- b. aanspraken die voortvloeien uit een handelen of nalaten dat heeft plaatsgevonden in de Verenigde Staten van Noord-Amerika en Canada en/of aanspraken gebaseerd op het recht van de voornoemde landen;

2. Dienstreizen

Tijdens dienstreizen is de aansprakelijkheid van de verzekerden, als natuurlijk persoon in louter particuliere hoedanigheid, waar ook ter wereld gedekt.

De uit 2.2 voortvloeiende dekking geldt niet indien de door deze verzekering gedekte schade eveneens op (een) andere polis(sen) is gedekt of daarop gedekt zou zijn indien de onderhavige verzekering niet zou hebben bestaan.

Dekking

Artikel 3 Dekking

Verzekerd is de aansprakelijkheid van de verzekerden in de verzekerde hoedanigheid overeenkomstig de algemene en bijzondere bepalingen die behoren bij de op het polisblad van toepassing verklaarde rubrieken.

Artikel 4 Verzekerd bedrag

1. Wij vergoeden per aanspraak en per verzekeringsjaar voor alle verzekerden tezamen en alles in totaal tot maximaal de voor de desbetreffende aanspraak van toepassing zijnde limiet(en):
 - a. de schade;
 - b. de kosten van verweer tegen ingestelde aanspraken, met inbegrip van de proceskosten tot betaling waarvan verzekerden mochten worden veroordeeld, mits deze kosten met instemming van ons worden gemaakt;
 - c. de kosten van rechtsbijstand mits deze kosten met instemming van ons worden gemaakt in een tegen een verzekerde aanhangig gemaakte tucht- of strafrechtelijke procedure;

- d. de kosten ter voorkoming van of vermindering van schade overeenkomstig 1.10.

Een eigen risico is op de kosten onder b. en c. niet van toepassing.

2. Met betrekking tot het maximum verzekerd bedrag per verzekeringsjaar, zoals op het polisblad is vermeld, geldt dat de datum van de eerste schriftelijke melding bij ons van de aanspraak respectievelijk van een omstandigheid bepalend is voor het verzekeringsjaar waaraan de betreffende aanspraak of omstandigheid wordt toegerekend. Indien de aansprakelijkheid van verzekerden onder meer dan één van de in de polis van toepassing verklaarde rubrieken is verzekerd, zullen de verzekerde bedragen van de verschillende rubrieken niet cumuleren, maar geldt het hoogste bedrag.
3. Voor zaakschade tengevolge van brand en ontploffing geldt een maximum per aanspraak van € 500.000,00 als deel van het verzekerd bedrag met een maximum van 2 maal dit bedrag per verzekeringsjaar.

Artikel 5 Wettelijke rente

Wij vergoeden - in geval van een gedekte schade - zonodig ook boven het verzekerd bedrag de wettelijke rente over het door de verzekering gedekte deel van de hoofdsom. De wettelijke rente wordt evenwel vergoed tot ten hoogste een bedrag gelijk aan het verzekerd bedrag voor de desbetreffende aanspraak.

Artikel 6 Voorrisico

Aanspraken of omstandigheden die voortvloeien uit een handelen of nalaten dat heeft plaatsgevonden:

1. vóór de ingangsdatum van de verzekering, zijn niet verzekerd;
2. tijdens de geldigheidsduur van de verzekering doch vóór de datum van wijziging in de dekking, zijn verzekerd conform de voorwaarden, verzekerd(e) bedrag(en) en eigen risico('s) per aanspraak die tot de wijzigingsdatum van kracht zijn en voor de verzekerde(n) voor wie de verzekering ten tijde van het handelen of nalaten geldt.

Indien het voorrisico uitdrukkelijk is meeverzekerd, zijn binnen grenzen van deze verzekering eveneens gedekt aanspraken die voortvloeien uit een handelen of nalaten dat heeft plaatsgevonden tijdens de overeengekomen duur van het voorrisico en tot de overeengekomen limieten. Indien sprake is van schade verbandhoudende met of voortvloeien uit hetzelfde handelen of nalaten, uit een voortdurende handelen of nalaten, of uit een opeenvolgende handelen of nalaten met dezelfde oorzaak, is voor de toepasselijkheid bepalend de datum van de aanvang van deze reeks handelingen of nalatingen.

Artikel 7 Namelding

1. Indien wij, overeenkomstig het bepaalde in de Algemene Voorwaarden van ons recht gebruik maken de verzekering te beëindigen, heeft de verzekeringnemer het recht, tegen nader overeen te komen premie en voorwaarden, de dekking met 1 jaar te verlengen voor het melden van aanspraken en omstandigheden, die voortvloeien uit een handelen of nalaten, dat heeft plaatsgevonden tijdens de geldigheidsduur van de verzekering alsmede tijdens de duur van het voorrisico, indien dit was meeverzekerd.
2. Indien de verzekering eindigt wegens beëindiging van

de activiteiten van verzekeringnemer in de verzekerde hoedanigheid:

- a. heeft de verzekeringnemer het recht, tegen nader over een te komen premie en voorwaarden, de dekking met 3 jaar te verlengen voor het melden van aanspraken en omstandigheden, die voortvloeien uit een handelen of nalaten dat heeft plaatsgevonden tijdens de geldigheidsduur van de verzekering alsmede tijdens de duur van het voorrisico, indien dit was meeverzekerd.
 - b. De termijn van 3 jaar voor het melden van aanspraken of omstandigheden kan nadien jaarlijks stilzwijgend, tegen dan nader overeen te komen premie en voorwaarden, worden verlengd, behoudens opzegging als bedoeld in de Algemene Voorwaarden.
3. Indien de verzekeringnemer gebruik wenst te maken van het in 7.1 en 7.2.a omschreven recht van verlenging voor respectievelijk 1 en 3 jaar, dient hij dat vóór de beëindigingdatum van de verzekering schriftelijk aan ons bekend te maken. Indien verzekeringnemer na afloop van de nameldingstermijn van 3 jaar gebruik wenst te maken van de mogelijkheid tot jaarlijks stilzwijgende verlenging als bedoeld onder 7.2.b, dient verzekeringnemer voor afloop van de nameldingstermijn van 3 jaar ons schriftelijk hierom te verzoeken.
4. Voor aanspraken of omstandigheden aangemeld binnen de overeengekomen periode als bedoeld onder 7.1, 7.2.a en 7.2.b, geldt dat deze worden toegerekend aan het verzekeringsjaar waarin de beëindigingdatum is gelegen.
5. In afwijking van het bepaalde in Artikel 8 geldt deze namelingsdekking niet indien blijkt dat de door deze verzekering gedekte aansprakelijkheid eveneens op (een) andere polis(sen) is gedekt of daarop gedekt zou zijn indien de onderhavige verzekering niet zou hebben bestaan.

Artikel 8 Samenloop van verzekeringen

Indien blijkt dat de door deze verzekering gedekte aansprakelijkheid eveneens op (een) andere polis(sen) gedekt is of daarop zou zijn gedekt indien de onderhavige verzekering niet zou hebben bestaan, dekt deze verzekering uitsluitend het verschil in voorwaarden en verzekerde bedragen met die andere polis(sen). Uitgesloten blijft het eigen risico dat krachtens deze andere verzekering(en) van toepassing is.

Artikel 9 Uitsluitingen en bijzondere insluiting

Naast hetgeen bepaald is in de Algemene Voorwaarden, zijn de volgende uitsluitingen van toepassing.

1. **Opzet, vermogensdelict, geweldsdelict en seksuele gedraging**
 - a. Niet gedekt is de aansprakelijkheid voor schade veroorzaakt door en/of voortvloeiende uit opzettelijk en tegen een persoon of zaak gericht wederrechtelijk handelen of nalaten van een verzekerde. Aan het opzettelijk karakter van dit wederrechtelijk handelen of nalaten doet niet af dat de verzekerde zodanig onder invloed van alcohol of andere stoffen verkeert, dat hij/zij niet in staat is

zijn/haar wil te bepalen.

- b. Niet gedekt is de aansprakelijkheid van een tot een groep behorende verzekerde voor schade veroorzaakt door en/of voortvloeiende uit opzettelijk en tegen een persoon of zaak gericht wederrechtelijk handelen of nalaten van een of meer tot de groep behorende personen, ongeacht of de verzekerde zelf zodanig heeft gehandeld of nagelaten. Aan het opzettelijk karakter van dit wederrechtelijk handelen of nalaten doet niet af dat een of meer tot de groep behorende personen zodanig onder invloed van alcohol of andere stoffen verkeert/verkeren, dat deze/die niet in staat is/zijn de wil te bepalen.
- c. Niet gedekt is de aansprakelijkheid voor schade veroorzaakt door en/of voortvloeiende uit een door een verzekerde begaan vermogensdelict of geweldsdelict (ongeacht of terzake een vervolging van die verzekerde heeft plaatsgehad) of een seksuele of seksueel getinte gedraging van een verzekerde van welke aard dan ook.
- d. Niet gedekt is de aansprakelijkheid van een tot een groep behorende verzekerde voor schade veroorzaakt door en/of voortvloeiende uit een vermogensdelict of geweldsdelict (ongeacht of terzake een vervolging heeft plaatsgehad) of een seksuele of seksueel getinte gedraging van welke aard dan ook van een of meer tot de groep behorende personen, ongeacht of de verzekerde zelf zodanig heeft gehandeld of nagelaten.

2. **Overtreding voorschriften**

Niet gedekt is de aansprakelijkheid voor schade tengevolge van een handelen of nalaten waarmee bewust enig van overheidswege gegeven voorschrift wordt overtreden, indien zulks is geschied in opdracht van of met goedvinden van verzekeringnemer of enig functionaris in dienst van verzekeringnemer die is belast met verantwoordelijkheid voor de naleving van eerder genoemde voorschriften. Indien de desbetreffende verzekerde een rechtspersoon is, wordt voor de toepassing van deze uitsluiting onder verzekerde verstaan een lid van de directie of bedrijfsleiding, alsmede enige functionaris in dienst van verzekerde, die door een lid van de directie is belast met verantwoordelijkheid voor de naleving van eerder genoemde voorschriften.

3. **Motorrijtuigen, (lucht)vaartuigen, aanhangwagens**

Niet gedekt is de aansprakelijkheid voor schade veroorzaakt met of door een motorrijtuig, (lucht) vaartuig of aanhangwagen, die een verzekerde in eigendom heeft, bezit, houdt, bestuurt, gebruikt of doet gebruiken. Als uitzondering op het vorenstaande is wel gedekt:

- a. passagier
de aansprakelijkheid voor schade toegebracht als passagier van een motorrijtuig, (lucht)vaartuig, met inbegrip van schade aan dat vervoermiddel;
- b. gebruik van motorrijtuigen door ondergeschikten
de aansprakelijkheid van de verzekeringnemer voor schade toegebracht met of door niet aan hem toebehorende, niet door hem gehuurde of niet bij hem in gebruik zijnde motorrijtuigen, die door zijn ondergeschikten worden gebruikt, echter met uitzondering van schade van de bestuurder;

- c. laden en lossen
de aansprakelijkheid voor schade toegebracht met of door zaken, die zich bevinden op, vallen of gevallen zijn van, geladen worden op of gelost worden van een motorrijtuig, aanhangwagen of vaartuig, anders dan aan het vervoermiddel zelf;
 - d. aanhangwagens
de aansprakelijkheid voor schade toegebracht met of door aanhangwagens, mits deze niet gekoppeld zijn aan een motorrijtuig en de schade is veroorzaakt nadat de aanhangwagens zijn losgemaakt of losgeraakt en veilig buiten het verkeer tot stilstand zijn gekomen;
 - e. vaartuigen
de aansprakelijkheid voor schade aan personen toegebracht met of door vaartuigen, anders dan door aanvaring, en voor schade aan zaken toegebracht met of door niet-gemotoriseerde vaartuigen;
 - f. regiefout
de aansprakelijkheid van de verzekeringnemer, voor schade toegebracht met of door gehuurd/ingeleend motorisch voortbewogen werkmaterieel dat hij bij de uitvoering van werkzaamheden voor zijn bedrijf/beroep gebruikt of laat gebruiken, en de schade uitsluitend het gevolg is van het geven van een verkeerde aanwijzing/ opdracht (regiefout) door verzekeringnemer aan de bestuurder/gebruiker van het werkmaterieel bij de uitvoering van die werkzaamheden. Schade aan werkmaterieel/ motorrijtuigen blijft uitgesloten.
- De uit 9.3 voortvloeiende dekking geldt niet indien de door deze verzekering gedekte schade eveneens op (een) andere polis(sen) is gedekt of daarop gedekt zou zijn indien de onderhavige verzekering niet zou hebben bestaan.
4. **Geleverde zaken/ verrichte werkzaamheden**
Niet gedekt is de aansprakelijkheid:
- a. voor schade aan geleverde zaken, alsmede voor schade en kosten verband houdende met het terugroepen, vervangen, verbeteren of herstellen van geleverde zaken;
 - b. voor schade die voortvloeit uit adviezen, tekeningen, berekeningen of ontwerpen van de verzekerde.
 - c. voor schade door het niet of niet tijdig nakomen van een overeenkomst;
 - d. voor schade die verband houdt met het niet, niet juist of niet tijdig functioneren van geleverde goederen en/of diensten;
 - e. voor het opnieuw verrichten van uitgevoerde werkzaamheden;
 - f. voor schade veroorzaakt door:
 - geleverde software, te weten het geheel van programma's en procedures dat een computersysteem bestuurt;
 - fouten, onvolkomenheden of gebreken in adviezen, ontwerpen en analyses bij de ontwikkeling van programmatuur;
 - beschadiging, vernietiging of verdwijning van informatiedragers en de daarop aanwezige programmatuur en informatie.
 - g. voor schade die zijn oorsprong vindt in fabricage, bewerking, onderhoud of levering van producten voor of aan: waterbouw, vliegtuigbouw, scheepsbouw, kernreactoren, bio-industrie, (petro)-chemische industrie, treinenbouw, motorvoertuigenindustrie of kassen.
5. **Opzicht**
Niet gedekt is de aansprakelijkheid voor schade aan zaken die het gevolg is van enig handelen of nalaten gedurende de tijd, dat de verzekerde of iemand namens hem die zaken vervoert, huurt, gebruikt, bewerkt, behandelt, repareert of om enige andere redenen onder zich heeft.
- Deze uitsluiting geldt:**
- a. buiten bedrijfsruimten
tijdens de uitvoering van werkzaamheden buiten de bedrijfsruimten en terreinen van de verzekeringnemer uitsluitend voor zaken, die ter uitvoering van werkzaamheden worden gebruikt of die feitelijk in bewerking of behandeling zijn;
 - b. toegevoegde zaken
niet voor schade aan zaken, waaraan de verzekerde of iemand namens hem een zaak heeft toegevoegd voor zover de schade het gevolg is van een gebrek in de toegevoegde zaak;
 - c. zaken van ondergeschikten
niet voor schade aan zaken van ondergeschikten, met uitzondering van motorrijtuigen, (lucht)vaartuigen en aanhangwagens, voor welke schade de verzekeringnemer als werkgeversaansprakelijk is;
 - d. zaken van cliënten
niet voor schade aan zaken van cliënten anders dan motorrijtuigen of (lucht)vaartuigen, welke een verzekerde of iemand namens hem ter bewerking en/of behandeling onder zich heeft of heeft gehad, mits en voorzover blijkens het polisblad dit (opzicht)risico is meeverzekerd;
 - e. verhaal door brandverzekeraars
niet voor schade aan zaken die een verzekerde anders dan in huur, pacht, lease, bruikleen of bewaarneming onder zich had, voor zover terzake daarvan door een brandverzekeraar schade is vergoed.
6. **Risicoverzwarende bedingen**
Niet gedekt is de aansprakelijkheid voor schade voortvloeiende uit een boete-, garantie-, vrijwaring- of ander soortgelijk beding, behoudens voor zover ook zonder een dergelijk beding aansprakelijkheid zou hebben bestaan.
7. **Buitenlandse vestigingen**
Niet gedekt is de aansprakelijkheid van niet in Nederland gedomicilieerde vertegenwoordigers en van een buitenlands(e) vestiging, filiaal, dochteronderneming of dergelijke van de verzekeringnemer.
-
- ## Schade
- Artikel 10 Schadevaststelling en regeling van schade**
1. **Verplichtingen bij schade**
- a. Zodra een verzekerde kennis draagt van een aanspraak of omstandigheid die voor de maatschappij tot een verplichting tot schade kan

leiden, is hij verplicht:

- die aanspraak of omstandigheid zo spoedig mogelijk aan ons door te geven;
 - zijn volle medewerking te verlenen en alles na te laten wat de belangen van ons zou kunnen schaden;
 - alle gegevens die op een schade betrekking hebben aan ons op te geven en de op deze schade betrekking hebbende brieven en bescheiden onmiddellijk aan haar door te zenden;
 - zich te onthouden van al hetgeen waaruit erkenning van schuld zou kunnen worden afgeleid;
 - ons een ingevuld en ondertekend schadeaangifteformulier te zenden.
- b. De verzekering geeft geen dekking indien een verzekerde met betrekking tot een melding en/of behandeling van de schade opzettelijk een verkeerde voorstelling van zaken geeft of laat geven of een onware opgave doet of laat doen.
2. **Schadevaststelling en regeling van schade**
- a. Wij belasten ons met de vaststelling en de regeling van schade. Wij hebben het recht uit deze overeenkomst voortvloeiende verplichtingen na te komen door de benadeelde rechtstreeks schadeloos te stellen en met hem schikkingen te treffen. Wij zullen daarbij de belangen van de verzekerde in het oog houden.
- b. Bestaat de vergoeding van schade uit periodieke uitkeringen en is de waarde daarvan met inachtneming van andere uitkeringen hoger dan het verzekerde bedrag, dan wordt de duur of de hoogte van die uitkeringen, naar keuze van de verzekerde, naar evenredigheid verminderd.
3. **Verval van rechten**
- a. Elk uit deze verzekering voortvloeiende recht op schadevergoeding vervalt, indien binnen 1 jaar na de definitieve schriftelijke beslissing van ons deze beslissing niet is aangevochten.
- b. In ieder geval vervalt het recht op schadevergoeding indien een aanspraak of omstandigheid, die voor ons tot een verplichting tot schadevergoeding kan leiden, niet wordt gemeld binnen 3 jaar nadat een verzekerde kennis kreeg of had kunnen krijgen van deze aanspraak of omstandigheid.

Rubriek I Algemene aansprakelijkheid

Indien uit het polisblad blijkt dat Rubriek I is verzekerd, zijn de onderstaande artikelen 11 en 12 van toepassing.

Artikel 11 Dekking

1. Met inachtneming van de Algemene Bepalingen is verzekerd de aansprakelijkheid van verzekerden in de verzekerde hoedanigheid als op het polisblad vermeld, mits:
- a. de aanspraak terzake daarvan voor de eerste maal tegen verzekerden is ingesteld tijdens de geldigheidsduur van de verzekering en tevens tijdens deze geldigheidsduur de schriftelijke melding hiervan door ons is ontvangen; en
 - b. de aanspraak respectievelijk de omstandigheid bij

het aangaan van de verzekering bij de verzekeringnemer of de aansprakelijk gestelde verzekerde niet bekend was,

2. Indien een omstandigheid tijdens de geldigheidsduur van de verzekering voor de eerste maal schriftelijk bij ons is aangemeld, zal de aanspraak, die daaruit voortvloeit - ongeacht op welk tijdstip - geacht worden te zijn ingesteld op de datum van melding van deze omstandigheid.

Artikel 12 Uitsluitingen en bijzondere insluitingen

Naast hetgeen bepaald is in de Algemene Voorwaarden en in Artikel 9 van deze Bijzondere voorwaarden, zijn de volgende uitsluitingen van toepassing.

1. **Werkgeversaansprakelijkheid**

Niet gedekt is de aansprakelijkheid van verzekerden voor schade jegens ondergeschikten, zoals omschreven in rubriek II.

2. **Productenaansprakelijkheid**

Niet gedekt is de aansprakelijkheid voor schade door zaken, zoals omschreven in rubriek III.

3. **Milieuaantasting**

Niet gedekt is de aansprakelijkheid voor schade in verband met een milieuaantasting.

4. **Kantinerisico**

Gedekt is de aansprakelijkheid van verzekeringnemer voor schade door aan bezoekers en ondergeschikten verstrekte dranken en spijzen.

Rubriek II Werkgeversaansprakelijkheid

Indien uit het polisblad blijkt dat Rubriek II is verzekerd, zijn de onderstaande artikelen 13, 14 en 15 van toepassing.

Artikel 13 Aanvullende begripsomschrijvingen

In deze rubriek wordt personenschade, als omschreven in 1.5.a, onderscheiden naar personenschade tengevolge van:

1. **Arbeidsongeval**

Onder arbeidsongeval wordt verstaan, een plotseling van buiten af en ongewild op het lichaam van een ondergeschikte inwerkend geweld, waardoor in één ogenblik lichamelijk letsel wordt toegebracht;

2. **Beroepsziekte**

Onder beroepsziekte wordt verstaan een aantasting van de gezondheid van een ondergeschikte niet zijnde het gevolg van een arbeidsongeval zoals omschreven onder 13.1.a.

Artikel 14 Dekking

1. Met inachtneming van de Algemene Bepalingen is verzekerd de aansprakelijkheid van een verzekerde, in de verzekerde hoedanigheid als op het polisblad vermeld, tegenover zijn ondergeschikten voor schade verband houdende met het verrichten van activiteiten voor verzekerden, mits:
- a. de aanspraak terzake daarvan voor de eerste maal tegen verzekerde is ingesteld tijdens de geldigheidsduur van de verzekering en tevens tijdens deze geldigheidsduur de schriftelijke melding hiervan door ons is ontvangen; en
 - b. de aanspraak respectievelijk de omstandigheid bij

het aangaan van de verzekering bij de verzekeringnemer of de aansprakelijke gestelde verzekerde niet bekend was;

2. Indien een omstandigheid tijdens de geldigheidsduur van de verzekering voor de eerste maal schriftelijk bij ons is aangemeld, zal de aanspraak, die daaruit voortvloeit -ongeacht op welk tijdstip- geacht worden te zijn ingesteld op de datum van melding van deze omstandigheid.

Artikel 15 Eigen risico

Voor zaak- en letselschade die het gevolg zijn, mogelijk geworden zijn door of verergerd zijn door het niet binnen de gestelde termijn door verzekeringnemer uitvoeren van door de Arbo-dienst in het meest actuele Risico Inventarisatie en Evaluatierapport genoemde adviezen en/of voorgeschreven maatregelen, geldt een eigen risico van € 25.000,-.

Rubriek III Productenaansprakelijkheid

Indien uit het polisblad blijkt dat Rubriek III is verzekerd, zijn de onderstaande artikelen 16 en 17 van toepassing.

Artikel 16 Dekking

1. Met inachtneming van de Algemene Bepalingen is verzekerd de aansprakelijkheid van verzekerden, in de verzekerde hoedanigheid als op het polisblad vermeld, voor schade van derden door zaken die door of onder verantwoordelijkheid van een verzekerde in het verkeer zijn gebracht, zijn geleverd, dan wel na constructie, bewerking of behandeling zijn opgeleverd mits:
 - a. de aanspraak terzake daarvan voor de eerste maal tegen verzekerden is ingesteld tijdens de geldigheidsduur van de verzekering en tevens tijdens deze geldigheidsduur de schriftelijke melding hiervan door ons is ontvangen; en
 - b. de aanspraak respectievelijk de omstandigheid bij het aangaan van de verzekering bij de verzekeringnemer of de aansprakelijke gestelde verzekerde niet bekend was;
2. Indien een omstandigheid tijdens de geldigheidsduur van de verzekering voor de eerste maal schriftelijk bij ons is aangemeld, zal de aanspraak, die daaruit voortvloeit -ongeacht op welk tijdstip- geacht worden te zijn ingesteld op de datum van melding van deze omstandigheid.

Artikel 17 Uitsluitingen

Naast hetgeen bepaald is in de Algemene Voorwaarden en in Artikel 9 van deze Bijzondere voorwaarden, zijn de volgende uitsluitingen van toepassing.

1. **Werkgeversaansprakelijkheid**
Niet gedekt is de aansprakelijkheid van verzekerden voor schade jegens ondergeschikten, zoals omschreven in rubriek II.
2. **Milieuaantasting**
Niet gedekt is de aansprakelijkheid voor schade in verband met een milieuaantasting.

Rubriek IV Aansprakelijkheid Milieuaantasting

Indien uit het polisblad blijkt dat Rubriek IV is verzekerd, zijn de onderstaande artikelen 18 tot en met 20 van toepassing.

Artikel 18 Dekking

1. Met inachtneming van de Algemene Bepalingen is verzekerd de aansprakelijkheid van de verzekerden, in de verzekerde hoedanigheid als op het polisblad vermeld, voor schade van derden in verband met een plotselinge onzekere milieuaantasting, die niet het rechtstreekse gevolg is van een langzaam (in)werkend proces, mits:
 - a. de aanspraak terzake daarvan voor de eerste maal tegen verzekerden is ingesteld tijdens de geldigheidsduur van de verzekering en tevens tijdens deze geldigheidsduur de schriftelijke melding hiervan door ons is ontvangen; en
 - b. de aanspraak respectievelijk de omstandigheid bij het aangaan van de verzekering bij de verzekeringnemer of de aansprakelijke gestelde verzekerde niet bekend was.
2. Indien de schade is gedekt op een milieuschadeverzekering, of daarop zou zijn gedekt indien de onderhavige verzekering niet zou hebben bestaan, kan deze verzekering uitsluitend worden aangemerkt als excedent boven het verzekerde bedrag van die milieuschadeverzekering.
3. Indien een omstandigheid tijdens de geldigheidsduur van de verzekering voor de eerste maal schriftelijk bij de maatschappij is aangemeld, zal de aanspraak die daaruit voortvloeit -ongeacht op welk tijdstip- geacht worden te zijn ingesteld op de datum van melding van deze omstandigheid.

Artikel 19 Schade

Het bepaalde onder 1.5.b dient met betrekking tot deze rubriek als volgt te worden gelezen:

1. Onder schade aan zaken wordt verstaan: beschadiging, vernietiging of verloren gaan van zaken van anderen dan de verzekeringnemer met inbegrip van de daaruit voortvloeiende schade:
 - a. ten gevolge van de uitstoot, lozing, doorsijpeling, loslating of ontsnapping van enige vloeibare, vaste of gasvormige stof, voorzover die een prikkelende of besmetting of bederf veroorzakende of verontreinigende werking heeft in of op de lucht; derhalve wordt schade aan bodem, oppervlaktewater of enig(e) al dan niet ondergronds(e) water(gang) uitgesloten;
 - b. ten gevolge van zaken die door of onder verantwoordelijkheid van verzekerde zijn (op-)geleverd.
 - c. Onder schade aan zaken wordt niet verstaan de door potentiële benadeelden gemaakte kosten van maatregelen die strekken tot voorkoming van schade als bedoeld in artikel 6:96 BW en vergelijkbare wettelijke bepalingen, daaronder begrepen de daaruit voortvloeiende schade.

Artikel 20 Uitsluitingen

Naast hetgeen bepaald is in de Algemene Voorwaarden en in Artikel 9 van deze Bijzondere voorwaarden, zijn de volgende uitsluitingen van toepassing.

1. **Werkgeversaansprakelijkheid**

Niet gedekt is de aansprakelijkheid van verzekerden voor schade jegens ondergeschikten, zoals omschreven in rubriek II.

2. **Bereddingskosten eigen locatie**

Wij vergoeden nimmer kosten door wie ook gemaakt teneinde de milieuaantasting en de gevolgen daarvan op een locatie van verzekerden te beperken of ongedaan te maken, behoudens voorzover verzekerde aantoont, dat deze kosten tevens bereddingskosten zijn in de zin van 1.10.

3. **Genetische schade**

Niet gedekt is de aansprakelijkheid voor genetische schade.

Overige bepalingen

Artikel 21 Wijziging van het risico

1. De verzekeringnemer is verplicht ons onverwijld in te lichten over elk feit, dat het risico waartegen verzekerd is, zodanig beïnvloedt, dat deze verzekering niet op gelijke voorwaarden of tegen dezelfde premie zou zijn geaccepteerd, wanneer die feiten bij de aanvang van de verzekering reeds bestaan zouden hebben.
2. Onder een feit dat gemeld moet worden valt in ieder geval iedere uitbreiding of verandering van werkzaamheden ten opzichte van de verzekerde hoedanigheid. Wij hebben, tot 30 dagen nadat zij van de wijziging of de nieuwe feiten kennis heeft gekregen, het recht de voorwaarden en premie te herzien of voortzetting van deze verzekering te weigeren.

Clausules

Clausule AB01 Uitsluiting installatie/reparatie/onderhoud

Niet verzekerd is de aansprakelijkheid voor schade door installatie-, reparatie- en onderhoudswerkzaamheden.

Clausule AB02 Uitsluiting werkzaamheden bij derden

Niet verzekerd is de aansprakelijkheid voor schade door werkzaamheden bij derden.

Clausule AB03 Leveringsvoorwaarden

Deze verzekering geschiedt onder het beding, dat alle werkzaamheden en leveranties plaatsvinden op de algemene leverings- en betalingsvoorwaarden van verzekeringnemer, te weten: de betaling- en leveringsvoorwaarden van verzekeringnemer. Deze voorwaarden maken derhalve deel uit van deze verzekering. Zijn deze vorenbedoelde voorwaarden niet van toepassing, dan zal slechts schadevergoeding worden verleend, voor zover zulks zou zijn geschied, wanneer die voorwaarden onverkort van toepassing waren geweest.

Clausule AB04 Veiligheidseisen

In aanvulling op het bepaalde in de polisvoorwaarden bij "Overtreding voorschriften" is evenmin verzekerd de aansprakelijkheid voor schade zoals omschreven in de Rubriek Bijzondere Bepalingen Werkgeversaansprakelijkheid, tengevolge van een handelen of nalaten dat bewust in strijd is met gebruiks- en/of veiligheidsvoorschriften van fabrikanten en leveranciers, indien zulks is geschied in opdracht van of met goedvinden van verzekerd(en)

Clausule AB05 Uitsluiting brandgevaarlijke werkzaamheden

Niet verzekerd is de aansprakelijkheid voor schade door werkzaamheden buiten het eigen bedrijf met gebruikmaking van open vuur, waaronder mede wordt verstaan lassen, slijpen, vlamsolderen, verfabranden, dakdekken, enz.

Clausule AB07 Legionella

Deze verzekering geeft geen dekking voor schade - waaronder tevens begrepen aansprakelijkheid voor en kosten ter voorkoming van schade - die zijn oorsprong vindt in of samenhangt met omstandigheden waarbij niet is voldaan aan de wettelijke eisen op het gebied van bestrijding van de legionellabacterie. Het onderhoud aan de installaties en de leidingen moet verricht worden door een erkend en daartoe bevoegd installatiebedrijf.

Clausule AB08 School

1. **Leerlingen, ouderraad/ medezeggenschapsraad**
In aanvulling op het bepaalde in de polisvoorwaarden onder "Verzekerden", worden als verzekerden tevens aangemerkt:
 - a. de leden van de ouderraad;
 - b. de leden van de medezeggenschapsraad;
 - c. de leerlingen:
 - tijdens verblijf in het schoolgebouw en op de terreinen van de school;

- tijdens schoolreisjes en excursies, die in klassenverband plaatsvinden, voor zover zij onder leiding en toezicht staan van onderwijzend personeel of andere toezichthoudende personen;
- tijdens een stageperiode.
Deze verzekering geeft geen dekking in verband met schade die onder enige andere verzekering is gedekt, of zou zijn gedekt indien de onderhavige verzekering niet zou hebben bestaan.
Een eigen risico van een andere verzekering wordt niet vergoed.

2. Opzicht

In afwijking van het bepaalde in de polisvoorwaarden in met betrekking tot "Oprichting" doch met uitzondering van schade aan motorrijtuigen of (lucht)vaartuigen, dekt deze verzekering mede de aansprakelijkheid voor schade aan zaken, die verzekeringnemer in huur of gebruik heeft.
Voor deze dekking geldt een verzekerd bedrag van € 50.000,- per aanspraak met een maximum van € 100.000,- per verzekeringsjaar en een eigen risico van € 225,- per aanspraak.

3. Diefstal e.d. van zaken

Niet is verzekerd de aansprakelijkheid voor schade door diefstal, vermissing of verdwijning van zaken.

Clausule AB09 Vereniging

1. Leden

In aanvulling op het bepaalde in de polisvoorwaarden onder "Verzekerden" worden als verzekerden tevens aangemerkt de leden van de vereniging. Deze verzekering geeft echter geen dekking in verband met schade die onder enige andere verzekering is gedekt of zou zijn gedekt indien de onderhavige verzekering niet zou hebben bestaan.
Een eigen risico van een andere verzekering wordt niet vergoed.

2. Opzicht

In afwijking van het bepaalde in de Algemene Bepalingen Aansprakelijkheidsverzekering bij Omschrijving van de Dekking in de eerste zin onder "Oprichting", doch met uitzondering van schade aan motorrijtuigen of (lucht)vaartuigen, dekt deze verzekering mede de aansprakelijkheid voor schade aan zaken, die verzekeringnemer in huur of gebruik heeft.
Voor deze dekking geldt een verzekerd bedrag van € 50.000,- per aanspraak met een maximum van € 100.000,- per verzekeringsjaar en een eigen risico van € 225,- per aanspraak.

3. Diefstal e.d. van zaken

Niet is verzekerd de aansprakelijkheid voor schade door diefstal, vermissing of verdwijning van zaken.

Clausule AB10 Opzicht

In afwijking van het bepaalde in de polisvoorwaarden met betrekking tot "Oprichting" dekt deze verzekering mede de aansprakelijkheid voor schade aan zaken, die de verzekeringnemer in huur of in gebruik heeft of zaken ter behandeling of bewerking onder zich had dan wel aan die zaken werkzaamheden verrichtte. Voor deze dekking geldt een verzekerd bedrag van € 50.000,- per aanspraak met

een maximum van € 100.000,- per verzekeringsjaar. Voor deze dekking geldt een eigen risico van € 225,- per aanspraak.

Clausule AB11 Brandgevaarlijke werkzaamheden

Voor schade aan zaken, veroorzaakt door brand en/of explosie alsmede de gevolgschade daarvan, geldt een eigen risico van € 50.000,- per aanspraak. Het eigen risico zal echter € 5.000,- bedragen, indien verzekerde kan aantonen dat de volgende voorzorgsmaatregelen zijn getroffen:

1. Voorzorgsmaatregelen bij brandgevaarlijke werkzaamheden (algemeen)
 - a. Brandbare materialen worden meer dan 5 meter van de werkplek geplaatst.
Indien dat niet mogelijk is, zijn deze met branddekens afgedekt.
 - b. Gaslangen:
 - voldoen aan NEN 5654;
 - zijn niet ouder dan 2 jaar;
 - zijn voorzien van deugdelijke slangklemmen.
 - c. Op de werkplek/het dak zijn altijd:
 - 2 verzegelde draagbare blustoestellen met elk een inhoud van 6 kg bluspoeder (ABC) aanwezig, die jaarlijks worden onderhouden door een erkend onderhoudsbedrijf;
 - tenminste 2 branddekens aanwezig.
 - d. Tijdens werkonderbrekingen zijn branders gedoofd en moet de kraan op de gasfles worden gesloten.
 - e. Gedurende 1 uur na het beëindigen van de werkzaamheden wordt controle uitgeoefend. *)
2. Voorzorgsmaatregelen bij brandgevaarlijke werkzaamheden op daken
 - a. Bij opslag van brandbaar materiaal op het dak worden de volgende maatregelen genomen:
 - het brandbaar materiaal wordt over het dak verspreid (de materiaalconcentraties worden minstens 5 meter van elkaar verwijderd);
 - het brandbaar materiaal wordt geplaatst op minstens 3 meter van de dakranden en op minstens 5 meter van opgaand gevelwerk;
 - brandbare isolatiematerialen zijn niet hoger dan 2 meter gestapeld.
 - b. De bitumenketel(s) is/zijn:
 - op een afstand van minimaal 5 meter van de gasfles geplaatst;
 - uitgevoerd met een temperatuurbegrenzer, die de gastoevoer kan blokkeren;
 - in een metalen bak geplaatst met een inhoud van minimaal de netto inhoud van de ketel;
 - bij plaatsing op het dak vrij van de dakbedekking door de ketel(s) te plaatsen op onbrandbaar isolatiemateriaal of betontegels.
 - c. Bij renovatie-, reparatie- of onderhoudswerkzaamheden is de benodigde informatie verzameld over de brandbaarheid van de constructie, aansluitdetails en opgeslagen producten.

Aan de hand van verkregen informatie worden, op schrift, richtlijnen opgesteld voor de wijze van uitvoering ten behoeve van degene die met de uitvoering van de werkzaamheden wordt belast. Indien onvoldoende brandpreventieve maatregelen kunnen worden getroffen, wordt gebruik gemaakt van koude kleefstof of zelfklevende

materialen.

Indien deze voorzorgsmaatregelen niet of onvoldoende zijn getroffen, zal een volgende schade bij herhaaldelijk van niet of onvoldoende getroffen maatregelen, buiten de dekking van deze verzekering vallen.

*) Indien bij particulieren werkzaamheden van korte duur en van geringe omvang worden uitgevoerd en indien de genoemde maatregel onder e. niet is genomen, is het eigen risico van € 5.000,- eveneens van toepassing, mits verzekerde kan aantonen dat tussen het niet nemen van deze maatregel en het ontstaan van de schade, alsmede de omvang daarvan, geen verband bestaat.

Clausule AB12 Schoonheidsspecialist

Niet verzekerd is de aansprakelijkheid voor schade veroorzaakt door of verbandhoudende met::

1. behandelingen waarbij stoffen of middelen via de huid in het lichaam worden gebracht dan wel uit het lichaam worden gehaald;
2. laserbehandelingen.

Clausule AB13 Vereniging van appartementseigenaren

1. Extra insluitingen aansprakelijkheidsverzekering
 - a. In aanvulling op het bepaalde in de polisvoorwaarden bij "Verzekerden" dekt deze verzekering mede de aansprakelijkheid van de leden van de V.V.E. in hun hoedanigheid van appartementseigenaar.
 - b. De aansprakelijkheid van de leden ten opzichte van elkaar is gedekt met uitsluiting van schade aan onroerende zaken.
 - c. De aansprakelijkheid van de V.V.E. en de leden ten opzichte van elkaar is gedekt met uitsluiting van schade aan onroerende zaken.
2. Samenloop met Opstalverzekering
Indien deze verzekering in combinatie loopt met een bij de maatschappij gesloten Opstalverzekering en laatstbedoelde verzekering om welke reden dan ook komt te vervallen, behoudt de maatschappij zich het recht voor om de premie en voorwaarden van de onderhavige verzekering aan te passen.

Clausule AB14 Bestrijdingsmiddelen

Van de dekking is uitgesloten de aansprakelijkheid voor schade verband houdende met gebruiken, bezitten en/of vervoeren van biologische en chemische bestrijdingsmiddelen waaronder begrepen groeistoffen.

Clausule AB15 Grondverzakking

Van de dekking is uitgesloten de aansprakelijkheid voor schade verband houdende met onroerende goederen (waaronder begrepen ondergrondse kabels en buizen) door grond-, sloop- of heiwerk, wateronttrekking, verzakking, verschuiving, dreuning of dijkdoorbraak.

Clausule AB16 Explosieven

Van de dekking is uitgesloten de aansprakelijkheid voor schade verband houdende met het bezitten of gebruiken van explosieven.

Clausule AB17 Tweedehands zaken

Van de dekking is uitgesloten de aansprakelijkheid voor schade die voortvloeit uit door de verzekerde geleverde tweedehands zaken.

Clausule AB18 Diefstal, vermissing, verdwijning

Niet is verzekerd de aansprakelijkheid voor schade door diefstal, vermissing of verdwijning van zaken.

Clausule AB19 Opzicht schoonmaakbedrijf

In afwijking van het bepaalde in de voorwaarden onder "opzicht" dekt deze verzekering mede de aansprakelijkheid voor schade aan de panden waarin of waaraan wordt gewerkt en aan de zaken die zich daarin bevinden.

Voor deze dekking bedraagt het verzekerd bedrag € 50.000,- per aanspraak met een maximum van € 100.000,- per verzekeringsjaar. Per schade is een eigen risico van € 225,- van toepassing.

Niet is verzekerd de aansprakelijkheid voor schade:

1. aan computer-, regel-, meet- en laboratoriumapparatuur;
2. aan zaken die ter uitvoering van de werkzaamheden worden gebruikt;
3. aan ruiten in nieuwbouwprojecten door reiniging;
4. door diefstal, vermissing of verdwijning van zaken.